

Com comentar una obra arquitectònica

Sitio: [Cursos IOC - Batxillerat](#)

Imprimido por: Invitado

Curso: Història de l'art (autoformació IOC)

Día: viernes, 11 de febrero de 2022, 19:43

Libro: Com comentar una obra arquitectònica

Descripción

Com comentar una obra arquitectònica

Tabla de contenidos

- 1. Identificació**
- 2. Anàlisi formal i estilístic**
- 3. Funció i significat de l'edifici**
- 4. Context històric i artístic**
- 5. Esquema d'anàlisi d'una arquitectura**

Com comentar una obra arquitectònica

En el lliurament anterior hem treballat com comentar una obra d'art de forma general. Tot i això s'ha de tenir present que no podem comentar de la mateixa manera una obra arquitectònica, escultòrica o pictòrica. És per això que en aquest apartat s'explica com comentar una arquitectura.

Primer de tot s'exposa a tall de redacció els aspectes més rellevants a comentar. En un segon apartat trobareu un esquema que podreu seguir a l'hora de fer un comentari arquitectònic.

1-Identificació

- En aquest apartat cal indicar el **nom de l'obra** (si en té), l'**autor**, la **cronologia** i l'**emplaçament** (l'original i l'actual si ha canviat).
- Cal especificar també el **tipus d'edifici** (església, ajuntament, teatre, palau...). Al qualificar l'edifici hem d'especificar també la seva funcionalitat: religiosa, civil, militar...
- Quan es tracta d'un autor conegut o bé teniu coneixement de la informació, en aquest apartat també s'hi pot incloure una breu biografia de l'autor.
- En aquest apartat també es pot incloure els **materials** amb els quals està construït l'edifici o que formen part de la decoració: pedra, fusta, maons, guix, ferro forjat, vidres, rajoles multicolors...qualsevol material que es pugui observar directament o del que se'n pugui treure informació. Quan més es pugui precisar, més elements tindrem a l'hora de fer l'anàlisi, ja que els materials " també parlen".

2. Anàlisi formal i estilístic d'una obra arquitectònica

Bàsicament l'estudi d'un edifici es fa sobre: els espais interiors, els elements tècnics i estructurals, els elements decoratius i els espais exteriors. Així doncs quan analitzem els espais interiors podem començar tractant el tipus de planta.

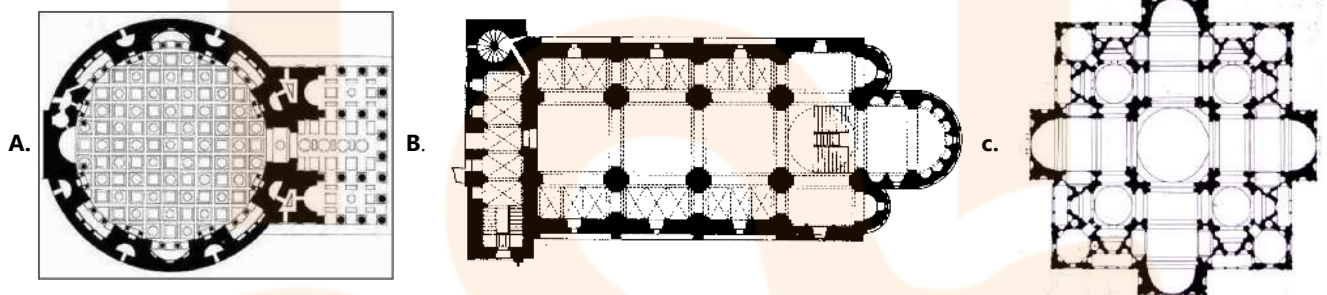
1- La planta

Un aspecte fonamental al comentar una arquitectura és la planta ja que, és la que crea els diferents espais de l'edifici. Aquesta planta doncs, pot ser longitudinal, central, cruciforme (de creu llatina o grega) el·líptica, poligonal, irregular...

La planta ja ens diu la posició interna de l'edifici, les estances, els passadissos, si té cúpula o cimborri...Ens indica el punt o espai intern principal on es dirigeixen les línies.

En termes generals cada estil té predilecció per un tipus de planta.

Cal doncs descriure el que es veu. Per exemple l'església de Sant Llorenç de Brunelleschi, té una planta longitudinal, en forma de creu i amb una cúpula al creuer, en canvi la de San Carlo de Borromini té una planta el·líptica.

La planta circular (A), la basilical (B) o la planta de creu grega (C) són alguns exemples de planta que podem trobar al comentar una obra arquitectònica

2- Sistema constructiu

Un segon gran apartat a comentar són els elements tècnics i estructurals, que englobarien els materials, els elements de suport, els elements suportats així com la il·luminació.

Quan parlem del sistema constructiu d'un edifici ens trobem amb els **elements de suport** que són aquells que donen estabilitat a l'edifici i ajuden a sostenir les cobertes dels edificis. Alguns exemples són els pilars, els contraforts, els arcbotants, els murs o les columnes.

Hem de tenir en compte que sempre hi ha varietats. Per exemple, el mur normalment és recte però pot adquirir formes poligonals o corbes com a l'absis de les esglésies romàniques.

La distribució de parets interiors i elements de suport condiciona la unitat de l'espai interior fraccionant-lo.

També podem comentar la il·luminació de l'edifici en relació amb la incidència de la llum a l'interior del mateix.

Per altre cantó trobem els **elements suportats**, com per exemple la coberta, les voltes, la cúpula la llanterna, el tambor, l'encavallada...

Segons com s'edifica l'edifici i quins elements de suport i suportats s'utilitzen podem doncs parlar d'un sistema constructiu o un altre.

Així doncs de sistemes constructius en trobem de diferents tipologies:

Sistema arquivat: és una arquitectura en la que s'utilitza cobertes rectes amb arquivats o llindes sobre suports verticals. Un clar exemple és l'arquitectura arquivada grega.

Sistema voltat: en aquest cas, l'arquitectura voltada o adovellada es basa en la utilització d'elements suportats com l'arc, les voltes, cúpules...és a dir s'utilitzen elements de forma corba per cobrir l'espai. Quan tractem d'arquitectura voltada hem de tenir present que hi ha una gran tipologia d'arcs i de voltes.

Exemples dels dos sistemes constructius: La típica arquitectura arquitevada grega que podem observar en el Partenó. En segon lloc l'arquitectura voltada que ja usaren els romans al Panteó.

Alguns exemples d'arquitectura voltada són la romana, la romànica o la gòtica, així com totes les posteriors. Per últim trobem l'arquitectura de nous materials on es creen estructures complexes amb grans possibilitats pel que fa la composició. El mur perd d'alguna manera la seva funció de suport i es genera una gran llibertat per la creació de noves formes i superfícies.

3- Espai exterior, elements decoratius i relació amb l'entorn urbà

L'**espai exterior** fa referència a la distribució dels volums, a les façanes i a la relació amb l'entorn urbà. S'ha de tenir present la importància que té el fet de com l'obra s'insereix en el marc físic on està situada, és a dir, la relació amb l'urbanisme i l'entorn que l'envolta (places, carrers, relació amb altres edificis, respecte pel pla urbanístic...)

La façana normalment té un tractament diferenciat. Cal descriure la seva organització (vertical, horitzontal, en carrers...) A vegades com a San Llorenç no hi ha façana pròpiament. D'altres es configura en retaule de dos pisos com per exemple a San Carlo.

Els **elements decoratius** poden formar part de la mateixa estructura (cas d'alguns temples grecs o del Pavelló alemany de Mies van der Rohe, de Barcelona) o ser afegits a l'estructura (com la dels timpans grecs o la portalada de l'església de Ripoll). En general els elements que s'afegeixen són per embellir la construcció.

4- Anàlisi estilístic

Finalment cal descriure tots aquests elements i fer-ne l'**anàlisi estilístic**, és a dir, veure finalment a quin estil pertany segons les seves característiques i la seva relació amb l'entorn urbà.

Tots els elements han de ser descrits així com la seva combinació, ja que a cada estil és diferent. Per exemple els volums exteriors d'una església romànica són compactes, geomètrics, amb tendència a la horozontalitat...en canvi durant el gòtic prima l'aspecte ascencional i els elements verticals.

En resum, una vegada analitzats tots els elements constructius i coneguda la seva composició, s'ha de relacionar l'obra amb un estil en concret i assenyalar quins són els aspectes que són coincidents per tal de poder justificar perquè es classifica l'obra en aquell estil concret.

Per respondre aquest punt cal conèixer molt bé les característiques generals de l'arquitectura de cada estil.

3.Funció i significat

- Es tracta fonamentalment d'estudiar **la funció** de l'edifici des d'un punt de vista pràctic i significatiu o simbòlic. És a dir, hem d'indicar si l'edifici tenia una funció religiosa, militar, lúdica, comercial, d'habitatge...
- A continuació hem d'analitzar els **significats** dels diversos elements. S'han d'enumerar aquells que ens comuniquin alguna cosa tan a escala constructiva com decorativa. Seguint l'exemple de San Carlo, per exemple, s'hauria de comentar la forma ondulada de la mateixa, els nínxols, les escultures que apareixen o el medalló superior. Cal interpretar aquests elements (1).
- Finalment cal interpretar què volia transmetre l'autor més enllà del que veiem, en aquest mateix cas seria excitar una devoció que es basa en l'excitació dels sentiments del cor amb un caire de devoció popular. S'ha de tenir present que molts edificis a part de la funció pràctica tenen una **càrrega simbòlica** en relació a l'època en que van ser construïts.

Per exemple els elements que hem enumerat de San Carlo, fan referència a la glorificació de Sant Carles Borromeo i el fet de cridar l'atenció dels vianants en relació a la façana (1)

4.Context històric i artístic

Quan analitzem el context de l'obra hem de diferenciar entre el context històric i artístic de l'obra:

Context històric

Pel que fa al **context històric**, cal destacar en quin moment històric i cultural podem emmarcar l'obra, ja que les obres reflecteixen l'època en què van ser creades. Per tant haurem d'analitzar aspectes com la societat, l'economia, la religió, moment polític...és a dir, hem de relacionar l'obra amb la seva època i societat.

Cal precisar com a mínim l'època amb una precisió d'un quart de segle. Per exemple, si seguim amb l'exemple de San Carlo hauríem d'indicar que és del tercer quart del segle XVII. El lloc on s'ubica, l'autor, l'estil o l'escola a la que pertany per poder-ne fer una bona ubicació.

Finalment, hem d'indicar si aporta elements nous, sent una obra cabdal, o és una obra menor. També és interessant esbrinar qui la va encarregar ja que aquesta informació en dirà el per què: si va ser una persona normalment seria per la seva glorificació (com per exemple Lluís XIV i Versalles), si és un ordre religiós seria per estimular els fidels, o be si fou un rei podia festejar una victòria com Napoleó i l'Arc de triomf de l'Etoile...

Context artístic

Pel que fa al **context artístic** primer de tot comentar que és un apartat que mai podem oblidar d'analitzar ja que és fonamental **ubicar l'obra dins la Història de l'Art**. Hem d'indicar a quin període pertany i la importància de l'obra dins de la història de l'art i dins la trajectòria de l'autor i si ha sigut rellevant dins la seva època. En aquest apartat també hem de comentar quines **influències** ha rebut l'obra i quins poden haver sigut els seus **models**. També cal indicar quines influències ha exercit en el futur i si ha servit de model per alguna obra posteriorment.

ESQUEMA D'ANÀLISI D'UNA ARQUITECTURA

I. IDENTIFICACIÓ/CATALOGACIÓ/FITXA TÈCNICA

- Nom de l'obra	-Tipus de construcció
- Autor	-Sistema constructiu
- Cronologia	-Estil
- Localització	-Materials (si volem, podem posar-los en l'anàlisi formal)

II. ANÀLISI FORMAL

1. Materials constructius
2. Planta → Espai interior
 - a. Línies dominants
 - b. Buits i plens
 - c. Moviment i Ritme
 - d. Llum
 - e. Decoració/ Programa decoratiu
3. Sistema constructiu
 - a. Elements de suport
 - b. Elements suportats
 - c. Llum
4. Espai exterior
 - a. Dimensions i proporcions
 - b. Organització de la façana
 - b.1. Línies dominants; moviment i ritme
 - b.2. Elements destacats
 - b.3. Volums → Buits i Plens
 - b.3. Programa decoratiu
 - c. Relació amb l'entorn → Urbanisme
5. Anàlisi estilística

III. FUNCIÓ I SIGNIFICAT

1. Tipus d'edifici i funció → Relació entre forma i funció
2. Significat o simbolisme → el que vol transmetre l'autor més enllà d'allò aparentment visible

IV. CONTEXTUALITZACIÓ I VALORACIÓ DE L'OBRA I DE L'AUTOR

3. Context històric, econòmic-social i cultural
4. Valoració/ Transcendència/ Importància de l'obra
 - a. Antecedents estilístes i influències posteriors
 - b. Importància de l'obra dins la producció de l'autor
 - c. Importància de l'obra dins el corrent artístic al que pertany i en relació a la història de l'art en general